

Dokument z posiedzenia

A8-0183/2016

24.5.2016

SPRAWOZDANIE

w sprawie nominacji Rimantasa Šadžiusa na członka Trybunału
Obrachunkowego
(C8-0126/2016 – 2016/0805(NLE))

Komisja Kontroli Budżetowej

Sprawozdawca: Bart Staes

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT DECYZJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
ZAŁĄCZNIK 1: ŻYCIORYS RIMANTASA ŠADŽIUSA	4
ZAŁĄCZNIK 2: ODPOWIEDZI RIMANTASA ŠADŽIUSA NA PYTANIA ZAWARTE W KWESTIONARIUSZU	5
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	21

PROJEKT DECYZJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie nominacji Rimantasa Šadžiusa na członka Trybunału Obrachunkowego
(C8-0126/2016 – 2016/0805(NLE))

(Konsultacja)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 286 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na mocy którego Rada skonsultowała się z Parlamentem (C8-0126/2016),
 - uwzględniając art. 121 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A8-0183/2016),
- A. mając na uwadze, że Komisja Kontroli Budżetowej dokonała oceny kwalifikacji kandydata, zwłaszcza pod kątem wymogów określonych w art. 286 ust. 1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
- B. mając na uwadze, że na posiedzeniu w dniu 23 maja 2016 r. Komisja Kontroli Budżetowej przystąpiła do przesłuchania zgłoszonego przez Radę kandydata na stanowisko członka Trybunału Obrachunkowego;
1. wydaje pozytywną opinię w sprawie propozycji Rady dotyczącej powołania Rimantasa Šadžiusa na członka Trybunału Obrachunkowego;
 2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej decyzji Radzie oraz przekazania jej do wiadomości Trybunałowi Obrachunkowemu, jak również innym instytucjom Unii Europejskiej i organom kontroli w państwach członkowskich.

ZAŁĄCZNIK 1: ŻYCIORYS RIMANTASA ŠADŽIUSA

WYKSZTAŁCENIE:

	Wyższe:
2002 r.	Ukończenie studiów na wydziale prawa Uniwersytetu Wileńskiego, uzyskanie kwalifikacji prawnika i tytułu magistra prawa
1983 r.	Ukończenie studiów (cum laude) na wydziale chemii Moskiewskiego Uniwersytetu Państwowego im. Michała Łomonosowa i uzyskanie kwalifikacji chemika

DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE:

Od 13 grudnia 2012 r.	minister finansów Republiki Litewskiej
2009 r. – grudzień 2012 r.	wydawnictwo naukowe
maj 2007 r. – grudzień 2008 r.	minister finansów Republiki Litewskiej
lipiec 2006 r. – maj 2007 r.	Ministerstwo Finansów Republiki Litewskiej, wiceminister
grudzień 2004 r. – lipiec 2006 r.	Ministerstwo Zdrowia Republiki Litewskiej, wiceminister
listopad 2003 r. – grudzień 2004 r.	Ministerstwo Zabezpieczenia Społecznego i Pracy, wiceminister

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE:

Badania naukowe w dziedzinie chemii kwantowej i fizyki ciał stałych, tłumaczenia, redakcja i publikacja literatury naukowej, a także konsultacje księgowo i podatkowe

ZNAJOMOŚĆ JĘZYKÓW OBCYCH:

Angielski, rosyjski, polski, niemiecki – biegła, francuski – podstawowa

CZŁONKOSTWO W UGRUPOWANIACH POLITYCZNYCH I ORGANIZACJACH

POZARZĄDOWYCH:

Litewska Partia Socjaldemokratyczna (LSDP – członek prezydium)
Litewski Związek Fizyków

HOBBY: muzyka klasyczna, języki obce

ZAŁĄCZNIK 2: ODPOWIEDZI RIMANTASA ŠADŽIUSA NA PYTANIA ZAWARTE W KWESTIONARIUSZU

Doświadczenie zawodowe

- 1. Proszę przedstawić swoje doświadczenie zawodowe w dziedzinie finansów publicznych, zarówno w zakresie planowania budżetu, jak i realizacji budżetu lub zarządzania budżetem czy kontroli budżetowej lub audytu.**

Począwszy od roku 2003, moja działalność zawodowa przez cały czas ściśle wiązała się z finansami publicznymi.

Jako wiceminister zabezpieczenia społecznego i pracy odpowiadałem za budżety na ubezpieczenie społeczne i pomoc socjalną. Jednymi z ważniejszych przedsięwzięć, do których osobiście przyłożyłem rękę, było utworzenie specjalnego państwowego programu pomocowego wspierającego oferowanie zatrudnienia za pośrednictwem tzw. przedsiębiorstw społecznych grupom siły roboczej znajdującym się w trudnym położeniu, a także nowy rodzaj przedsiębiorstw prywatnych utworzonych z myślą o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, wychodzących z więzienia itp. W 2004 r. przydzielono mi także specjalne zadania związane z ówczesnym procesem przystępowania Litwy do Unii Europejskiej – chodziło między innymi o realizację projektów finansowanych z unijnych funduszy przedakcesyjnych oraz przygotowanie do korzystania z pomocy strukturalnej Unii w okresie programowania 2004–2006.

W Ministerstwie Zdrowia Republiki Litewskiej jednym z głównych obszarów mojego zainteresowania i odpowiedzialności zawodowej było zapewnianie finansowania opieki zdrowotnej z państwowego funduszu ubezpieczeń zdrowotnych. Obejmowało to prace nad przepisami udostępniającymi środki, tj. składki na ubezpieczenie zdrowotne uiszczane przez osoby fizyczne i prawne, ale także planowanie budżetowe w związku z finansowaniem różnych podmiotów świadczących opiekę zdrowotną, oraz kwestie skomplikowanych relacji pomiędzy podmiotami publicznymi i prywatnymi w tym obszarze. To doświadczenie pozwoliło mi również dość szczegółowo poznać systemy finansowania opieki zdrowotnej w wielu innych państwach.

Ministerstwo Zdrowia odpowiadało za wdrażanie projektów w dziedzinie zdrowia finansowanych ze środków UE. W tym czasie przewodniczyłem w ministerstwie również komisji wybierającej projekty, gdzie omawiane były istotne aspekty planowania zasobów, ukierunkowanie na wyniki i odpowiedzialne zarządzanie budżetem. W czasie mojej kadencji w Ministerstwie Zdrowia rozpoczęliśmy także opracowywanie strategii na rzecz wykorzystania unijnych funduszy strukturalnych w kolejnym okresie programowania 2007–2013, co oznaczało dla Litwy całkiem nowy etap i nowe wyzwania w zakresie planowania budżetowego, takie jak wskaźniki rezultatu czy przekrojowe oceny skuteczności inwestycji UE.

Kontynuowałem te prace już w Ministerstwie Finansów, na początku jako wiceminister, a następnie jako minister. W ramach przygotowań do nowego unijnego okresu programowania dużego nakładu pracy wymagały trzy główne obszary: po pierwsze opracowanie dokumentów strategicznych (programów strategiczno-operacyjnych), które służyłyby instytucjom za

przewodnik w budżetowym planowaniu unijnych środków, po drugie utworzenie nowych ram instytucjonalnych służących zarządzaniu środkami unijnymi zgodnie z przepisami UE, i po trzecie włączenie unijnej pomocy strukturalnej w konwencjonalny kontekst budżetu krajowego. Chciałbym tu wymienić zwłaszcza stworzenie lepszego systemu audytu dla funduszy strukturalnych UE, angażującego najwyższy organ kontrolny na Litwie – Krajowy Urząd Kontroli.

Zwieńczone sukcesem przygotowanie i realizacja okresu programowania 2007–2013 przygotowały doskonały grunt dla kolejnego okresu programowania przypadającego na lata 2014–2020.

Innym aspektem moich osobistych doświadczeń w zakresie finansów publicznych było ustanowienie ram dyscypliny budżetowej na Litwie. Warto wspomnieć tu o przygotowaniach i przyjęciu Ustawy o dyscyplinie budżetowej w 2007 r. oraz Ustawy konstytucyjnej o realizacji paktu fiskalnego w 2014 r. (już w czasie mojej drugiej kadencji jako ministra finansów); w powstanie obydwu byłem zaangażowany osobiście. Rozsądne planowanie krajowego budżetu, w tym stworzenie odpowiednich zachęt dla instytucji i gmin, miało ogromne znaczenie dla przystąpienia Litwy do strefy euro w 2015 r.

Jako minister zawsze zwracałem wielką uwagę na zapewnienie efektywności wydatków publicznych w poszczególnych obszarach, tworzenie ukierunkowanego na wyniki systemu planowania i oceny programów budżetowych oraz wzmocnienie zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej kontroli wydatków. Pod moim kierownictwem miały miejsce także znaczne pozytywne zmiany w zarządzaniu aktywami państwowymi i działalności przedsiębiorstw państwowych.

2. Co zaliczyłby Pan do swoich najważniejszych osiągnięć w życiu zawodowym?

Jako minister finansów przyczyniłem się do odpowiedzialnej polityki budżetowej na Litwie. Pod moim kierownictwem Ministerstwo Finansów przygotowało nowe podstawy prawne (mowa przede wszystkim o Ustawie Republiki Litewskiej o dyscyplinie budżetowej i Ustawie konstytucyjnej w sprawie wdrożenia paktu fiskalnego), tak by zwiększyć zaufanie do długoterminowej stabilności finansów publicznych oraz ustanowić długoterminowe zasady dyscypliny budżetowej i zapewnić trwały wzrost gospodarczy. Największą innowacją ram instytucjonalnych było to, że funkcje niezależnego organu nadzorującego politykę budżetową (tzw. Rady Budżetowej) przekazano Krajowemu Urzędowi Kontroli Republiki Litewskiej. Organ ten sporządza niezależną opinię na temat scenariusza dotyczącego rozwoju gospodarczego opracowanego przez Ministerstwo Finansów Republiki Litewskiej i przeprowadza analizę projektów planów budżetowych.

Kolejny ważny obszar, na który kładę wielki nacisk, to ściąganie podatków. Biorąc pod uwagę ogólnoświatową praktykę, a także zalecenia organizacji międzynarodowych, w administracji podatkowej wdrożono szereg reform i usprawnień. Stosowanie tzw. inteligentnego systemu administracji podatkowej rozpoczęto na Litwie od zautomatyzowanych kontroli deklaracji VAT, co ma w przyszłości umożliwić ocenę ryzyka, ocenę zachowania przedsiębiorstw w czasie rzeczywistym, przeprowadzanie kontroli krzyżowych oraz o wiele skuteczniejszą identyfikację przypadków oszustw podatkowych i uchylania się od opodatkowania. To, a także zastosowanie pewnych innych środków administracyjnych, doprowadziło do znacznych pozytywnych przesunięć strukturalnych

kwoty pobranych podatków jako części PKB, a także ostatecznie do niemalże zrównoważenia – w 2015 r. – sektora publicznego.

Brałem również udział w przygotowaniu reformy sprawozdań rachunkowych i finansowych w sektorze publicznym Litwy, w tym w instytucjach budżetowych, przedsiębiorstwach, instytucjach i organizacjach publicznych i komunalnych. Celem reformy jest wprowadzenie w sektorze publicznym rachunkowości memoriałowej zgodnie z ustawodawstwem Republiki Litewskiej i zgodnie z międzynarodowymi standardami rachunkowości oraz Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego. Celem reformy jest położenie bardziej wiarygodnych i przejrzystych fundamentów pod planowanie i wykonywanie budżetu.

Jednym z moich najważniejszych osobistych dążeń było bardziej efektywne wykorzystanie funduszy unijnych na Litwie. W czasie litewskiej prezydencji w Radzie UE jasno wyrażona została nasza idea przewodnia „inwestowanie zamiast lepszego wydatkowania środków”, która zyskała następnie dużą popularność. W okresie programowania 2007–2013 Litwa była jednym z pierwszych krajów UE, które podjęły wyzwanie jeśli chodzi o wdrażanie instrumentów finansowych mających poprawić dostęp do finansowania dla MŚP oraz do finansowania projektów dotyczących efektywności energetycznej. Instrumenty finansowe, które stworzyliśmy (trzy fundusze powiernicze i jeden gwarancyjny instrument finansowy umożliwiające dostęp do finansowania dla MŚP oraz jeden fundusz powierniczy dla projektów dotyczących efektywności energetycznej), dowiodły już swoich zalet – w niektórych instrumentach środki zostały spłacone i wielokrotnie zainwestowane. W latach 2014–2020 spodziewamy się uzyskania jak najlepszych wyników z funduszy UE dzięki wykorzystaniu doświadczeń z przeszłości, ale również podwojenia finansowania na instrumenty finansowe oraz rozszerzenia ich zakresu na nowe obszary (np. transport, oświetlenie ulic, infrastruktura wodna itp.). W 2013 r. pod moim nadzorem została uruchomiona państwowa krajowa platforma inwestycyjna VIPA, której celem jest efektywne gospodarowanie zasobami kapitałowymi funduszy.

Pod moim kierownictwem dokonano także znacznych pozytywnych zmian w zarządzaniu przedsiębiorstwami państwowymi. Ministerstwo Finansów jest udziałowcem największego przedsiębiorstwa państwowego na Litwie – Grupy Lietuvos Energija, która jest jednym z największych producentów energii w krajach bałtyckich. Struktura i model ładu korporacyjnego grupy zostały wdrożone zgodnie z wytycznymi zarządczymi przekazanymi przez Ministerstwo Finansów. W tym celu zastosowaliśmy najbardziej zaawansowane międzynarodowe i krajowe praktyki, zalecenia OECD oraz kodeks ładu korporacyjnego giełdy NASDAQ OMX w Wilnie. Nasze doświadczenie wykorzystujemy teraz również w dziedzinie transportu oraz w innych dziedzinach.

Miałem zaszczyt przewodniczyć Radzie do Spraw Gospodarczych i Finansowych (ECOFIN) od lipca do grudnia 2013 r. Wśród najważniejszych osiągnięć prezydencji litewskiej było terminowe zawarcie porozumień w następujących kwestiach: budżet UE na rok 2014, polityka spójności na lata 2014–2020, usługi finansowe i dossier dotyczące opodatkowania, a także poczynienie znacznych postępów w budowaniu unii bankowej. Porozumienie w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji było jednym z najbardziej widocznych sukcesów w budowaniu silnej i solidnej unii bankowej. Chciałbym również wspomnieć o naszych osiągnięciach w obszarze audytu, a mianowicie o porozumieniu w sprawie reformy europejskiego rynku audytu. Porozumienie to przewiduje zwłaszcza surowsze zasady w odniesieniu do biegłych rewidentów i firm audytorskich, co ma

na celu przede wszystkim zwiększenie niezależności biegłych rewidentów jednostek interesu publicznego (JIP), jak również zagwarantowanie większej różnorodności na wysoce obecnie skoncentrowanym rynku usług audytorskich.

Szczyć się też tym, że podczas mojej kadencji i pod moim przewodnictwem Litwa przystąpiła do strefy euro w dniu 1 stycznia 2015 r. Od tego dnia Litwa stała się 19. pełnoprawnym członkiem strefy euro, korzystającym z euro jako wspólnej waluty Unii Europejskiej. Wprowadzenie euro na Litwie oznacza głębszą integrację z Unią Europejską, a to z kolei daje nam większe bezpieczeństwo i ochronę zarówno pod względem ekonomicznym, jak i politycznym.

3. Jakie ma Pan doświadczenia zawodowe związane z międzynarodowymi organizacjami lub instytucjami wielokulturowymi i wielojęzycznymi z siedzibą poza Pana krajem ojczystym?

Jako członek Rady ECOFIN, a w szczególności podczas litewskiego przewodnictwa w Radzie UE w drugiej połowie 2013 r. jako przewodniczący tego składu Rady, współpracowałem intensywnie z państwami członkowskimi, Parlamentem Europejskim, Komisją Europejską oraz innymi zainteresowanymi stronami nad ochroną interesów Europy i jej obywateli w tak istotnych dziedzinach jak gospodarka i finanse, a z konkretno wskażę na unijną politykę spójności i budżet UE. Prezydencja była dla mnie równocześnie wyzwaniem i szansą; to doświadczenie pokazało, że możemy osiągać świetne wyniki, jakich oczekują obywatele Europy, tylko wtedy, gdy będziemy – państwa członkowskie i instytucje europejskie – działać razem.

Od 2012 r. zasiadałem też w zarządach wielu międzynarodowych instytucji finansowych: Grupy Banku Światowego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR), Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), Nordyckiego Banku Inwestycyjnego (NBI) oraz pełniłem funkcję zastępcy gubernatora Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW).

Ponadto jestem zaangażowany w działania Eurogrupy i zasiadam w radzie zarządzającej Europejskiego Mechanizmu Stabilności (EMS).

To wszystko złożyło się na moje bogate doświadczenie współpracy międzynarodowej i międzykulturowej.

4. Czy uzyskał Pan absolutorium z wykonywania swych poprzednich funkcji kierowniczych, jeżeli taka procedura miała zastosowanie?

Procedura udzielania absolutorium przewidziana w litewskim ustawodawstwie nieco różni się od systemu stosowanego w Parlamencie Europejskim. Rozliczenie wykonania budżetu rocznego przedstawiane przez ministra finansów w imieniu rządu jest przedmiotem kontroli ze strony najwyższego organu kontroli (SAI), a następnie jest weryfikowane przez Parlament Republiki Litewskiej. Parlament zatwierdził te rozliczenia poprzez przyjęcie odpowiednich rezolucji we wszystkich przypadkach, gdy to na mnie jako na ministrze spoczywał obowiązek przedstawienia i uzasadnienia tych rozliczeń przed Parlamentem.

5. Które z wcześniejszych stanowisk zawodowych objął Pan w wyniku nominacji politycznej?

Na stanowisko wiceministra w Ministerstwie Zabezpieczenia Społecznego i Pracy, Ministerstwie Zdrowia i Ministerstwie Finansów moja kandydatura została formalnie zgłoszona w wyniku politycznej nominacji przez odnośnych ministrów. Na stanowisko ministra finansów w 2007 r. wskazał mnie po dymisji poprzedniego ministra premier, a mianował – prezydent Republiki. Wierzę jednak, że głównymi argumentami przemawiającymi za wyborem mojej kandydatury były we wszystkich tych przypadkach moje kwalifikacje i umiejętności zawodowe, a nie przynależność polityczna.

W grudniu 2012 r. zostałem mianowany na drugą kadencję na stanowisku ministra finansów. Na proces tworzenia rządu po wyborach powszechnych w 2012 r. znacząco wpłynęła zbliżająca się prezydencja UE i cel nowego rządu, którym było odpowiednie przygotowanie się do przyjęcia wspólnej unijnej waluty. Moja reputacja jako polityka bezstronnego, skutecznego i fachowca w swej dziedzinie była najwyraźniej kluczowym warunkiem zatwierdzenia mnie jako przyszłego ministra.

Warto dodać, że nigdy nie byłem członkiem Parlamentu i nie łączyłem mojego stanowiska w rządzie z jakimkolwiek rodzajem działalności parlamentarnej.

6. Proszę wymienić trzy najważniejsze decyzje, w których podjęciu uczestniczył Pan w swojej pracy zawodowej.

Jako trzy obszary, w których mój osobisty wkład i zaangażowanie okazały się decydujące, wskazałbym:

Wprowadzenie euro na Litwie Wymagało to nie tylko ogromu praktycznych przygotowań do zmiany waluty, w związku z którymi przewodniczyłem stworzeniu systemu zarządzania procesem i osobiście kierowałem operacyjną grupą wysokiego szczebla kierującą tym procesem. Oznaczało to również konieczność stworzenia właściwych warunków budżetowych i prawnych. Wprowadzenie i wdrożenie ram dyscypliny budżetowej, od Ustawy o dyscyplinie budżetowej w 2007 r. poczynając, zawsze należały do moich priorytetów. Litwa potrafiła zapewnić tendencję spadkową deficytu budżetowego i stabilizację długu publicznego, a jednocześnie zwiększać efektywność wydatków i przychodów z przedsiębiorstw państwowych.

Utworzenie unii bankowej Jako przewodniczący Rady ECOFIN musiałem odgrywać centralną rolę w wypracowaniu wyczekiwanego porozumienia w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, który jest kluczowym filarem unii bankowej. Porozumienie to było rzeczywiście najważniejszym punktem programu prezydencji litewskiej w 2013 r., która konsekwentnie i na wszelkie sposoby z determinacją budowała wiarygodną Europę. W trakcie naszej prezydencji osiągnęliśmy także porozumienie z Parlamentem Europejskim w sprawie jeszcze dwóch elementów unii bankowej: dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, która ustanawia ramy naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków i spółek inwestycyjnych, a jednocześnie chroni pieniądze podatników, oraz dyrektywy w sprawie systemów gwarancji depozytów, której celem jest zapewnienie wystarczających środków finansowych w funduszach programowych oraz szybkich wypłat dla deponentów upadających instytucji finansowych.

Skuteczniejsze zarządzanie funduszami unijnymi i skuteczniejsza ich kontrola na Litwie. Organem zarządzającym funduszami Unii Europejskiej na Litwie jest Ministerstwo

Finansów, które odpowiada za skuteczne i przejrzyste wykorzystywanie funduszy UE zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami. Jako minister odgrywałem aktywną rolę w tworzeniu skuteczniejszych ram instytucjonalnych dla zarządzania funduszami UE na lata 2007–2013, zgodnie z wymogami i najlepszymi praktykami UE. Dla przykładu: w celu poprawy kontroli działań w zakresie audytu i zapewnienia zgodności z zasadami i najlepszymi praktykami rozdziału funkcjonalnego pomiędzy audytorem a podmiotem kontrolowanym (instytucją zarządzającą, instytucją pośredniczącą i instytucją certyfikującą) zdecydowaliśmy o przeniesieniu odpowiedzialności za procedury kontroli tego, jak wdrażane są fundusze unijne z właściwego departamentu Ministerstwa Finansów do Krajowego Urzędu Kontroli Republiki Litewskiej. W tym czasie urząd ten miał już bogate doświadczenie w kwestiach kontroli funduszy UE oraz rocznej oceny funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli. Właśnie ta zmiana i szereg innych usprawnień instytucjonalnych ram zarządzania funduszami UE na lata 2007–2013 w wielkim stopniu udoskonaliły kontrolowanie tych funduszy i kulturę należytego zarządzania finansowego na Litwie: jasnym tego dowodem jest jeden z najniższych – w porównaniu z innymi państwami członkowskimi UE – odsetków błędu. System ten jest stosowany nadal w okresie programowania 2014–2020.

Inną innowacją było bezpośrednie włączenie w system zarządzania unijnymi funduszami na lata 2014–2020 kilku innych instytucji z myślą o zacieśnieniu szczególnej kontroli i ograniczeniu skali nieprawidłowego wykorzystania tych funduszy. Zaproszone zostały: Urząd Zamówień Publicznych, Wydział Badania Przestępstw Finansowych i Rada ds. Konkurencji. Ten instytucjonalny system okazał się być faktycznie skuteczny.

Niezależność

7. Traktat stanowi, że członkowie Trybunału Obrachunkowego muszą być „w pełni niezależni” w wykonywaniu swych funkcji. Jak zamierza Pan stosować się do tego obowiązku podczas pełnienia przyszłych zadań?

Zasada niezależności jest jedną z podstawowych zasad dla audytorów i organów kontroli. Najwyższe organy kontroli mogą wypełniać swoje obowiązki w sposób obiektywny oraz skuteczny jedynie wtedy, gdy są niezależne od jednostki kontrolowanej oraz chronione przed wpływami zewnętrznymi. Audytorzy powinni zachować niezależność, tak aby ich sprawozdania były bezstronne i postrzegane jako takie przez odbiorców. Realizując zasadę niezależności, jako członek Trybunału Obrachunkowego będę postępował zgodnie z wymogami określonymi w Traktacie, wskazówkami etycznymi dla Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, kodeksem postępowania członków Trybunału, regulaminem Trybunału Obrachunkowego oraz przepisami wykonawczymi do regulaminu.

W związku z pełnioną funkcją członka Trybunału Obrachunkowego będę się powstrzymywał od wszelkich działań, które mogłyby doprowadzić do utraty niezależności, będę unikał wszelkich sytuacji, które mogłyby prowadzić do powstania konfliktu interesów oraz będę podejmował wszelkie stosowne działania w celu wyeliminowania zagrożeń dla niezależności. Przy wypełnianiu moich obowiązków będę działał w sposób obiektywny i konstruktywny, nie będę przyjmował poleceń od rządów ani innych organów oraz powstrzymam się od wszelkich innych rodzajów działalności zawodowej, a w szczególności nie będę piastował żadnego politycznego stanowiska.

8. Czy Pan lub ktokolwiek z Pana bliskich (rodzice, rodzeństwo, partner w

zalegalizowanym związku bądź dzieci) posiada jakiegokolwiek udziały w podmiotach gospodarczych lub jakiegokolwiek udziały finansowe czy też inne zobowiązania, które mogłyby kolidować z przyszłymi obowiązkami?

Nie, nic mi nie wiadomo o żadnych takich faktach mogących kolidować z przyszłymi obowiązkami.

9. Czy jest Pan gotów ujawnić prezesowi Trybunału wszystkie swoje interesy finansowe i inne zobowiązania oraz pozwolić na ich upublicznienie?

Tak, jestem gotów dopełnić wszelkich obowiązków w zakresie ujawniania informacji mających zastosowanie do członka Trybunału. Ujawnię wszystkie moje interesy finansowe i inne zobowiązania prezesowi Trybunału Obrachunkowego i w razie potrzeby wyrażę zgodę na ich publikację. W związku z moimi poprzednimi i obecnymi stanowiskami w służbie cywilnej mojego państwa, zgodnie ze stosownymi przepisami Republiki Litewskiej, które regulują ujawnianie interesów finansowych i innych zobowiązań określonych urzędników państwowych, począwszy od 2003 r. regularnie ujawniałem i publikowałem informacje dotyczące interesów finansowych i innych zobowiązań moich i mojej rodziny.

10. Czy jest Pan stroną jakiegokolwiek toczącego się postępowania sądowego? Jeżeli tak, proszę podać szczegółowe informacje.

Nie, nie jestem stroną żadnego toczącego się postępowania sądowego.

11. Czy pełni Pan jakąkolwiek czynną lub wykonawczą funkcję polityczną, a jeżeli tak, to na jakim szczeblu? Czy zajmował Pan jakiegokolwiek stanowisko polityczne w ciągu ostatnich 18 miesięcy? Jeżeli tak, proszę podać szczegółowe informacje.

Od 1990 r., czyli od odzyskania niezależności przez Litwę, należę do Litewskiej Partii Socjaldemokratycznej. Jako minister finansów w rządzie koalicyjnym Litwy jestem także członkiem Rady tej partii. Jednak nigdy nie zajmowałem żadnego stanowiska kierowniczego na żadnym szczeblu ani w tej partii, ani w żadnej innej organizacji politycznej. Nigdy nie zostałem wybrany do Parlamentu, nie należałem do grup parlamentarnych ani nie uczestniczyłem w ich działalności. Na wszystkich zajmowanych stanowiskach kierowałem się profesjonalizmem.

12. Czy w razie wyboru na członka Trybunału ustąpi Pan z piastowanych stanowisk, na które został Pan wybrany, oraz zrezygnuje z aktywnie pełnionych funkcji partyjnych?

Tak, w przypadku wyboru na członka Trybunału ustąpię z aktualnie piastowanych stanowisk oraz zrezygnuję z aktywnie pełnionych funkcji. W czasie mojej kadencji jako członka Trybunału nie obejmę też żadnego analogicznego urzędu ani funkcji.

13. Jak postąpiłby Pan w przypadkach poważnych nieprawidłowości, a nawet oszustwa lub korupcji z udziałem osób pochodzących z Pana kraju?

Na budżet UE składają się pieniądze podatników, które mają być wykorzystywane jedynie do realizacji polityki zatwierdzonej przez unijnego prawodawcę. Jestem przekonany, że żadne przedsiębiorstwo publiczne nigdy nie osiągnie pełni swoich celów, jeśli jest skażone

korupcją, oszustwami finansowymi lub nieprawidłowościami. Gdybym miał do czynienia z korupcją, nadużyciami lub innymi poważnymi nieprawidłowościami mającymi potencjalnie negatywne skutki dla środków publicznych UE, czy to dochodów, wydatków czy aktywów należących do instytucji UE, moja reakcja byłaby bardzo rygorystyczna: dopilnowałbym zgłoszenia tej sprawy do OLAF-u lub innych właściwych organów, oczywiście przy pełnym poszanowaniu przepisów i procedur mających zastosowanie do Trybunału. Z pewnością postąpiłbym tak niezależnie od tego, kim byłaby dana osoba lub którego państwa członkowskiego dotyczyłaby dana nieprawidłowość – Litwy czy jakiegokolwiek innego państwa. Zasada równego traktowania, także w tym aspekcie, jest i pozostanie jednym z moich najważniejszych osobistych imperatywów.

Wykonywanie obowiązków

14. Jakie powinny być główne cechy należytego zarządzania finansami w przypadku instytucji publicznych? W jaki sposób Trybunał Obrachunkowy może przyczynić się do należytego zarządzania finansami?

Należyte zarządzanie finansami jest jednym z podstawowych elementów koncepcji dobrych rządów. Równie ważne dla dobrego sprawowania rządów w administracji publicznej są rozliczalność, przejrzystość i praworządność. Kultura należytego zarządzania finansami w instytucji publicznej powinna stać się podstawą działań nakierowanych na najlepsze osiągnięcia i ciągle doskonalenie. Musi ona obejmować cztery niezbędne elementy: przywództwo (wartości, jasna wizja, misja i cele), proces decyzyjny i struktura (jasne role i zakres obowiązków oraz struktura podporządkowana celom), ludzie (skuteczne zarządzanie zasobami ludzkimi, w tym szkolenia oraz zarządzanie wiedzą), a także procesy i systemy pracy (skuteczne i wydajne procesy pracy oraz system zarządzania ryzykiem).

Demokratyczny nadzór nad wykonaniem budżetu powinien być jednym z kluczowych elementów odpowiedzialności, tak by podatnicy byli informowani, na co wydawane są ich pieniądze, czy odbyło się to zgodnie ze stosownymi zasadami i przepisami, ale co jeszcze ważniejsze – czy ich pieniądze przyniosły zamierzone rezultaty.

Dotyczy to również sytuacji w całej UE. W UE koncepcja należytego zarządzania finansami jest zapisana w prawie pierwotnym – Traktacie o funkcjonowaniu UE, którego art. 317 stanowi, że „Komisja wykonuje budżet we współpracy z państwami członkowskimi [...], zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami” oraz że „[p]aństwa członkowskie współpracują z Komisją w celu zapewnienia, aby środki były wykorzystywane zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami”.

Następnie rozporządzenie finansowe odnoszące się do budżetu ogólnego UE dokładniej określa zasady mające zastosowanie do należytego zarządzania finansami, tzw. „3 e”: są to oszczędność, wydajność i skuteczność. Zasada oszczędności oznacza, że zasoby wykorzystywane przez instytucję w celu wykonywania jej działalności powinny być udostępniane w odpowiednim terminie, we właściwej ilości i jakości oraz po najlepszej cenie; zasada wydajności wiąże się z jak najkorzystniejszą relacją pomiędzy wykorzystanymi zasobami a osiągniętymi wynikami; a zasada skuteczności wiąże się z osiągnięciem określonych wyznaczonych celów oraz zamierzonych rezultatów.

Oprócz wymienionych zasad należytego zarządzania finansami, wynikających z przepisów, zachodzące na całym świecie zmiany wymagają, by dobre zarządzanie charakteryzowało się

jeszcze innymi założeniami, które powinny przyświecać każdej nowoczesnej służbie publicznej. Chodzi np. o troskę o środowisko, równość i etykę.

Jestem zdania, że pomimo dość ograniczonej skali uzgodnionego budżetu UE budowanie silnej kultury należytego zarządzania finansami UE może mieć kluczowe znaczenie dla powodzenia idei integracji europejskiej jako takiej. Ale w tym celu, po pierwsze: wydatki z budżetu UE powinny skutkować jasnymi i widocznymi korzyściami dla UE i jej obywateli, które byłyby niemożliwe do osiągnięcia przy wydatkowaniu wyłącznie na szczeblu krajowym – w pełnej zgodzie z zasadą pomocniczości. To właśnie koncepcja europejskiego „value for money” (optymalnych korzyści w stosunku do kosztów). Niestety zbyt często fundusze UE po prostu zwiększają pulę dostępnych w danym kraju środków finansowych, bez wnoszenia szczególnej europejskiej wartości dodanej. Ze środków UE finansowane bywają też działania, które państwa członkowskie i beneficjenci przeprowadziliby tak czy inaczej (efekt bezproduktywności). Po drugie, nadal w wielu przypadkach zbyt duży nacisk kładzie się po prostu na wydatkowanie funduszy UE (podejście zorientowane na wkład) i koncentruje przede wszystkim na zgodności wydatków, niezależnie od wagi osiągniętych wyników.

W okresie programowania 2014–2020 sytuacja uległa drastycznej zmianie i stała się wyzwaniem zarówno dla państw członkowskich, jak i instytucji europejskich, w tym Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. W obecnych wieloletnich ramach finansowych na lata 2014–2020 uwzględniono szczególne cechy kultury należytego zarządzania finansami, takie jak warunkowość makroekonomiczna i rezerwa na wykonanie, większe możliwości upraszczania, tworzenie synergii między funduszami oraz szersze stosowanie instrumentów finansowych (znaczącego wkładu w ten proces dokonała prezydencja litewska). Jednak wyzwań jest jeszcze więcej. Tworzenie opartego na wynikach budżetowania w UE będzie dla Komisji priorytetem i jestem zdania, że Trybunał może być również zaangażowany w ten proces jako partner, oczywiście bez uszczerbku dla swojej niezależności.

Na Litwie fundusze UE stanowią prawie 15% łącznych wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych i w związku z tym mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów polityki. Jako minister finansów brałem udział w tworzeniu zorientowanego na wyniki systemu zarządzania funduszami UE i ich kontroli. Litwa jest jednym z państw członkowskich o najwyższych zdolnościach absorpcji środków UE, a niewykluczone, że nawet przewodzi w tym rankingu. Moje priorytety w obszarze należytego zarządzania finansami na okres programowania 2014–2020 to: zapobieganie oszustwom, ale również proporcjonalne kontrole, uproszczenie i ograniczenie obciążeń administracyjnych, i wreszcie – główny nacisk na wyniki i rezultaty o długoterminowym pozytywnym wpływie na wzrost gospodarczy, tworzenie miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa. Pozytywne rezultaty są już widoczne: zdaniem organu kontroli z Krajowego Urzędu Kontroli poziomy błędu resztowego w ramach polityki spójności na Litwie (tj. 0,42% w 2014 r.) są systematycznie znacznie niższe nawet od progu istotności wynoszącego 2%, co stanowi przykład wielkiego sukcesu w stosunku do skumulowanej wielkości na poziomie UE, gdzie np. szacowany przez Trybunał poziom błędu dla polityki spójności w 2014 r. wynosił 5,7%. Ponadto z ocen ex post wynika, że fundusze UE mają zdecydowanie pozytywny wpływ na litewską gospodarkę i życie społeczne.

Oczywiście Europejski Trybunał Obrachunkowy poprzez kontrolę i inne działania ma do odegrania wyjątkową rolę we wzmacnianiu demokratycznej legitymizacji i utrwalaniu demokracji w całej UE. W pełni podzielam apel Trybunału wyrażony w sprawozdaniu

rocznym z ubiegłego roku dotyczący „całkowicie nowego podejścia”, które ma polegać na lepszym inwestowaniu funduszy UE (i krajowych) z myślą o uwzględnieniu globalnych wyzwań, w obliczu których stoi obecnie Europa. Z drugiej strony terminowe i odpowiednie wyniki kontroli Trybunału powinny być przekazywane decydentom UE, a wszystkie strony muszą zapewnić lepsze wdrażanie zaleceń pokontrolnych.

Z zadowoleniem przyjmuję też niedawną reformę Trybunału przedstawioną w strategii Trybunału na lata 2013–2017, która ma go przekształcić w bardziej nowoczesną organizację poprzez dalsze wzmocnianie dobrych rządów w samym Trybunale. Mam nadzieję, że pozwoli to Trybunałowi bardziej elastycznie korzystać ze swoich zasobów oraz usprawnić procedury, co sprawi, że jego sprawozdania będą jeszcze bardziej odpowiadały swym celom oraz będą powstawały w przewidzianym terminie. Zmiany powinny być częścią ciągłego rozwoju, a wszyscy członkowie powinni dążyć do aktywnego promowania kultury należytego zarządzania finansami zarówno w ramach organizacji, jak i w całej UE. Jestem gotów wnieść mój osobisty wkład w tym względzie.

15. Zgodnie z postanowieniami Traktatu Trybunał jest zobowiązany pomagać Parlamentowi w sprawowaniu funkcji kontrolnej w zakresie wykonania budżetu. Jak zapewniłby Pan dalszą poprawę współpracy między Trybunałem a Parlamentem Europejskim (w szczególności jego Komisją Kontroli Budżetowej) w celu zarówno wzmocnienia nadzoru publicznego nad wydatkami ogólnymi, jak i zwiększenia ich skuteczności?

System kontroli oparty na pełnej współpracy ma kluczowe znaczenie dla nadzoru parlamentarnego i kontroli publicznej. Jestem głęboko przekonany, że współpraca parlamentarnej Komisji Kontroli Budżetowej (CONT) z Trybunałem jest podstawowym elementem wykonywania publicznego nadzoru nad wykorzystaniem pieniędzy unijnych podatników. Długa historia współpracy między obiema instytucjami zaowocowała dobrymi praktykami: regularnymi spotkaniami służącymi prezentacji wyników kontroli, konsultacjami w procesie wyboru najważniejszych dziedzin wymagających kontroli, opracowywaniem rocznego programu prac. Ponieważ jednak cały świat ulega ciągłym zmianom, należy szukać lepszych sposobów współpracy i synergii, korzystnych dla obu stron w wykonywaniu ich uprawnień w ramach systemu rozliczalności z osiągniętych rezultatów.

Parlament wykonuje swoją podstawową funkcję kontroli parlamentarnej nad władzą wykonawczą, czyli Komisją, przy zastosowaniu procedury udzielania absolutorium, w której – na podstawie zalecenia Rady – rozstrzyga, czy Komisja w sposób zadowalający wypełniła swoje zadania związane z wykonaniem budżetu. Sprawozdanie roczne Trybunału wraz ze sprawozdaniami specjalnymi stanowią zasadniczy element tej procedury.

Dzięki odpowiednim ustaleniom dotyczącym redagowania go sprawozdanie to może być prezentowane Parlamentowi i Komisji CONT terminowo i cechuje się odpowiednią jakością. Sprawniejsze opracowywanie sprawozdań rocznych sprawiłoby, że Komisja CONT miałaby więcej czasu na jego przeanalizowanie. W tym celu w procesie opracowywania sprawozdań w sprawie absolutorium, a także sprawozdań specjalnych pomocne może okazać się dalsze wsparcie i bardziej systematyczne kontakty z wyznaczonymi sprawozdawcami parlamentarnymi.

Wartość kontroli wykonania zadań w dużym stopniu zależy od adekwatności sprawozdań specjalnych i terminowości ich publikacji. Oba organy władzy budżetowej muszą uzyskać

wyniki kontroli we właściwym momencie wieloletniego cyklu budżetowego, aby mogły dokonać skutecznego wkładu w proces prawodawczy. W przeciwnym wypadku sprawozdania Trybunału nie przynoszą pożądanych skutków i ograniczone już i tak zasoby marnują się. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuję nowy przepis dotyczący przyjmowania sprawozdań specjalnych w odpowiednim terminie, nieprzekraczającym 13 miesięcy. Przepis ten pozytywnie wpływa na terminowość wyników kontroli, ale również przyczynia się do większej skuteczności służb Trybunału.

Istotnym przekrojowym produktem Trybunału są sprawozdania przekrojowe, opracowywane na podstawie badań przeprowadzonych przez Trybunał i zgromadzonego przez Trybunał doświadczenia w dziedzinie kontroli. Uważam takie sprawozdania przekrojowe za dodatkowe źródło wiedzy przydatnej w procesie legislacyjnym i procesie nadzorczym prowadzonym przez Parlament. Trybunał, korzystając – w odpowiednich przypadkach – z innego rodzaju potencjału badawczego, np. Biura Analiz Parlamentu Europejskiego, mógłby rozwinąć solidny instrument niezależnej oceny.

Oprócz pomocy Komisji CONT ważna i przydatna może się okazać intensywniejsza współpraca z innymi wyspecjalizowanymi komisjami Parlamentu. Właściwe komisje mogą stać się dodatkową platformą w procesie decyzyjnym poprzez uwzględnienie sprawozdań Trybunału oraz omawianie z nim innych kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Trybunał i Komisja CONT powinny też utrzymywać ściślejsze powiązania z Radą i parlamentami narodowymi, które również są organami politycznymi nadzorującymi wykorzystanie funduszy UE. Jednym z moich priorytetów jako członka Trybunału będzie aktywne zaangażowanie się w stosunki robocze z parlamentami narodowymi państw członkowskich, a także z Radą. Wierzę, że mogłoby to przyczynić się do lepszej rozliczalności, większej świadomości i zwiększonej wiarygodności UE.

16. Co według Pana stanowi wartość dodaną kontroli wykonania zadań i w jaki sposób należałoby wprowadzić wyniki kontroli do procedur zarządzania?

Trybunał ma wyraźny mandat do przeprowadzania kontroli wykonania zadań. Art. 287 ust. 2 Traktatu stanowi, że „Trybunał Obrachunkowy (...) upewnia się co do należytego zarządzania finansami”. Międzynarodowy Standard Najwyższych Organów Kontroli służy za dość precyzyjne wytyczne dla najwyższych organów kontroli w dziedzinie kontroli wykonania zadań, a Podręcznik kontroli wykonania zadań Trybunału słusznie na tym standardzie bazuje.

Kontrola wykonania zadań jest niezależnym, obiektywnym i wiarygodnym sposobem sprawdzenia, czy przedsiębiorstwa, systemy, operacje, programy, działania i organizacje funkcjonują zgodnie z zasadami oszczędności, wydajności i skuteczności, a także czy istnieje pole do ulepszeń.

Jak wynika z powyższej definicji, kontrola wykonywania zadań wspomaga rozliczalność publiczną oraz pozwala najwyższym organom kontroli wносить cenny wkład w poprawę wyników służb publicznych. Kontrola wykonania zadań odgrywa ważną rolę, zarówno względem obywateli, jak i organów prawodawczych i wykonawczych, które podlegają kontroli.

Ta demokratyczna zasada opiera się na prawie obywateli do pociągnięcia swoich

przedstawiciele do odpowiedzialności za ich decyzje i działania. By urzeczywistnić tę zasadę, obywatele UE oczekują, że będą informowani o sposobie wydatkowania środków publicznych i o działaniach służb publicznych. Dzięki dostarczaniu obiektywnych i wiarygodnych informacji na temat tych kwestii kontrola wykonania zadań zwiększa przejrzystość i rozliczalność UE jako całości.

Kontrola wykonania zadań odgrywa ważną rolę również w stałym informowaniu decydentów o działaniach władzy wykonawczej, osiągniętych przez nią wynikach i efektach jej decyzji. Oba organy ustawodawcze UE – Parlament Europejski i Rada UE – potrzebują rzetelnych i niezależnych informacji o rezultatach i efektach programów i decyzji. Kontrola wykonania zadań – dzięki swojemu niezależnemu i obiektywnemu charakterowi i brakowi powiązań z jakimkolwiek organem politycznym – stanowi jedyne w swoim rodzaju źródło informacji, i tym samym pośrednio przyczynia się do politycznego procesu decyzyjnego poprzez dostarczanie rzetelnych danych.

Dzięki przekazywaniu nowych informacji i zwracaniu uwagi na różne wyzwania kontrola wykonania zadań sprzyja rozwojowi i zmianom w sektorze publicznym. Może również odnosić się do problemów, które często wykraczają poza mandat podmiotu poddawanego kontroli, poprzez włączanie kwestii o czysto politycznym charakterze. Tym samym przyczynia się do poprawy i reform w sektorze publicznym. W ten sposób kontrola wykonania zadań może wnosić znacznie większą wartość dodaną niż gdyby pełniła tylko funkcję kontrolną.

Wartość dodana kontroli wykonania zadań prowadzonej przez Trybunał polega na możliwości spojrzenia na sytuację z dalszej perspektywy oraz gromadzenia i rozpowszechniania najlepszych praktyk. W ten sposób można przyczynić się do publicznego nadzoru nad wykonaniem budżetu UE i do świadomego procesu decyzyjnego w zakresie ustaleń dotyczących zarządzania, projektowania polityk i programów oraz rozdziału budżetu UE. Ustalenia, wnioski i zalecenia to najważniejsze elementy sprawozdania z kontroli wykonania zadań. A ustalenia i wnioski muszą do czegoś prowadzić. Dlatego zalecenia w sprawozdaniu muszą być realistyczne i tworzyć wartość dodaną, tak by przyczynić się do poprawy zarządzania finansami w ramach procedur stosowanych przez podmioty poddawane kontroli lub w sektorze publicznym jako całości: skutkować oszczędnościami na poziomie finansowym, wprowadzać lepsze metody pracy, unikać marnotrawstwa, realizować opłacalne cele i przynosić pozytywne skutki o długim działaniu. Jednakże silne ramy rozliczalności należy uzupełnić działaniami pokontrolnymi oraz odpowiednim monitorowaniem i wdrażaniem zaleceń z kontroli.

Ocena i pomiar oddziaływania wydawanych przez Trybunał sprawozdań z kontroli wykonania zadań to konieczny element cyklu rozliczalności. Zalecenia zawarte w sprawozdaniach specjalnych Trybunału powinny pociągać za sobą ustalenie dalszych działań oraz ocenę podjętych działań i osiągniętych postępów. Uważam, że Trybunał zwiększy skuteczność swoich sprawozdań z kontroli poprzez bardziej szczegółowe monitorowanie tego, w jaki sposób realizowane są jego zalecenia. W szczególności Trybunał mógłby wprowadzić procedurę, w której podmiot poddawany kontroli, czyli Komisja, sporządzałaby szczegółowe plany realizacji zaleceń Trybunału, a Trybunał monitorowałby i śledził (przy użyciu własnej wszechstronnej bazy danych), jak Komisja i państwa członkowskie dotrzymują swoich zobowiązań co do realizacji tych planów.

17. Jak można usprawnić współpracę pomiędzy Trybunałem Obrachunkowym, krajowymi organami kontroli i Parlamentem Europejskim (Komisją Kontroli Budżetowej) w zakresie kontroli budżetu UE?

Trybunał współpracuje z innymi najwyższymi organami kontroli głównie za pośrednictwem Międzynarodowej Organizacji Najwyższych Organów Kontroli (INTOSAI) oraz jej europejskiej grupy regionalnej (EUROSAI).

Na szczęblu UE Traktat określa warunki współpracy z krajowymi organami kontroli. Art. 287 ust. 3 Traktatu przewiduje, że „[k]ontrolę w państwach członkowskich przeprowadza się w powiązaniu z krajowymi instytucjami kontrolnymi (...) Trybunał Obrachunkowy oraz krajowe instytucje kontrolne państw członkowskich współpracują na zasadzie wzajemnego zaufania, zachowując swoją niezależność”.

Państwa członkowskie ponoszą wspólną odpowiedzialność za wykonanie około 80% budżetu UE. Oczywiście w kontrolowanie funduszy unijnych w danym państwie należy angażować jego najwyższe organy kontroli, dzięki czemu powstanie łańcuch kontroli sięgający aż Komisji CONT w Parlamencie. W idealnej sytuacji i zgodnie z koncepcją jednolitej kontroli najwyższe organy kontroli mogłyby kontrolować odpowiednie rachunki narodowe i inne sprawozdania z wykorzystania funduszy UE w danym państwie. Trybunał z kolei mógłby polegać na pracach tych organów i wykorzystywać część gwarancji do wypracowania stanowiska na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE. W praktyce jednak najwyższe organy kontroli są niezależnymi organami krajowymi odpowiadającymi przed parlamentami narodowymi i działającymi na mocy przepisów krajowych, które znacznie się różnią w poszczególnych państwach UE. Właśnie dlatego nie istnieje jednolity model prowadzenia kontroli funduszy UE przez najwyższe organy kontroli i jego stworzenie prawdopodobnie nie jest możliwe, chyba że osiągnięte zostaną porozumienia polityczne i powstaną podstawy prawne. Niektóre najwyższe organy kontroli z własnej inicjatywy przeprowadzają w swoich państwach kontrolę krajowych deklaracji w sprawie wykorzystania funduszy UE. Niektóre działają jako element ram kontroli wewnętrznej funduszy UE oraz podlegają Komisji (np. najwyższy organ kontroli Litwy jako instytucja audytowa dla polityki spójności). Inne dokonują krajowych kontroli zgodności lub kontroli wykonania zadań ze szczególnym uwzględnieniem funduszy UE.

Niedawne wydarzenia na szczęblu UE i w samych państwach członkowskich, w szczególności wynikające z kryzysu finansowego, oraz obecny poziom integracji gospodarczej, budżetowej i walutowej wyraźnie pokazują, że konieczna jest ściślejsza współpraca między Trybunałem a najwyższymi organami kontroli państw członkowskich – dwustronna lub angażująca więcej stron, w zależności od badanych kwestii. Działające już forum Komitetu Kontaktowego, w którym Trybunał odgrywa zasadniczą rolę, oferuje rozliczne sposoby i formy współpracy. Myślę, że poza różnymi rodzajami aktywności w ramach grup roboczych i zadaniowych Komitet Kontaktowy mógłby wykazywać się większą proaktywnością w inicjowaniu wspólnych kontroli w dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, np. jeśli chodzi o realizację strategii „Europa 2020”, wewnątrzspółnotowe oszustwa związane z VAT, infrastrukturę unijnych sieci drogowych czy walkę z korupcją. Komisja CONT w tym obszarze mogłaby być użytkownikiem końcowym wyników takich kontroli, z możliwością debaty i rozważania ogólnounijnych kwestii w sposób bardziej kompleksowy. Jako dobry przykład takiej współpracy chciałbym wskazać wspólne działania kontrolne prowadzone w stosunku do rozdziału 3 sprawozdania

rocznego za 2014 r. i dotyczące oceny tego, w jaki sposób strategia „Europa 2020” przekłada się na umowy o partnerstwie i programy finansowania uzgadniane między Komisją a państwami członkowskimi.

Innym dobrym pretekstem do współpracy powinno być ograniczenie kosztownego dublowania kontroli unijnych funduszy. Trybunał i najwyższe organy kontroli UE powinny zbadać wszelkie możliwości unikania kosztownego dublowania kontroli, przede wszystkim poprzez dopilnowanie, aby kontrolerzy na każdym szczeblu mogli odpowiednio polegać na wynikach prac innych kontrolerów. Trybunał i najwyższe organy kontroli w państwach członkowskich musiałyby zacieśnić współpracę na rzecz osiągnięcia tego celu.

18. Jak zapewniłby Pan dalszy rozwój sprawozdawczości Trybunału Obrachunkowego, tak aby Parlament Europejski otrzymywał wszystkie niezbędne informacje o precyzyjności danych dostarczanych Komisji Europejskiej przez państwa członkowskie?

Zgodnie z zapisanym w Traktacie mandatem i rozporządzeniem finansowym Trybunał wydaje trzy główne typy dokumentów: sprawozdania roczne, sprawozdania specjalne i opinie oraz nowy czwarty typ – sprawozdania przekrojowe. Te publikacje Trybunału są ważnym ogniwem unijnego łańcucha rozliczalności, który dostarcza Parlamentowi i innym zainteresowanym stronom informacji niezbędnych do sprawowania przez nie nadzoru nad wydatkami publicznymi.

Sprawozdania roczne zawierają głównie wyniki prac związanych z kontrolą finansową i kontrolą zgodności w zakresie budżetu Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju. W specjalnych sprawozdaniach rocznych prezentowane są wyniki kontroli finansowych i kontroli zgodności dotyczące agencji, organów zdecentralizowanych oraz innych instytucji UE.

Z zadowoleniem przyjmuję fakt, że Trybunał stale udoskonala swoje sprawozdania roczne i zawiera w nich więcej informacji, tak by lepiej wspomóc Komisję CONT w procedurze udzielania absolutorium, a mianowicie: więcej danych o ocenie jakości wydatkowania i wynikach, opisy systemów nadzorczych i kontrolnych w poszczególnych państwach i informacje o zarządzaniu budżetowym w Komisji. Te dodatkowe informacje dostarczane wraz z poziomami błędów dla dochodów i wydatków budżetowych, w tym poziomami błędów odnoszącymi się do głównych obszarów polityki UE, uzupełniają – pod względem jakościowym, a nie tylko ilościowym – poświadczenie wiarygodności przedstawione w sprawozdaniu.

W przypadku wykonywania budżetu w trybie zarządzania dzielonego Komisja deleguje zadania wykonawcze na państwa członkowskie. Państwa członkowskie podejmują wszelkie niezbędne środki, w tym środki ustawodawcze, regulacyjne i administracyjne, by chronić interesy finansowe Unii, dopilnowując, aby działania finansowane z budżetu były realizowane w sposób prawidłowy i skuteczny, a także zgodny z przepisami. Państwa członkowskie ponoszą wspólną odpowiedzialność za wykonanie około 80% budżetu UE.

Fakt, że przez 21 kolejnych lat płatności z budżetu UE były obarczone istotnym poziomem błędów, oznacza, że systemy nadzoru i kontroli nie są wystarczająco skuteczne, ponieważ ani Komisja, ani państwa członkowskie nie były w stanie utrzymać możliwego do przyjęcia poziomu błędów poniżej 2%.

W związku z odpowiedzialnością państw członkowskich za zarządzanie finansowe funduszami UE państwa te są zobowiązane do dostarczania sprawozdań z kontroli, sprawozdań rocznych, deklaracji zarządczych, rocznych podsumowań audytów i kontroli dokonanych w zakresie legalności i prawidłowości wydatkowania unijnych środków finansowych otrzymanych przez to państwo, a także opinii kontrolera. Jak Komisja stwierdziła jednak w sprawozdaniu podsumowującym: „rzetelność sprawozdań z kontroli państw członkowskich pozostaje kwestią problematyczną”. W związku z powyższym Komisja musi udoskonalić system sankcji, jeżeli państwa członkowskie przekazują nieprawidłowe informacje w sprawozdaniach z kontroli, ale również w innych sprawozdaniach z danego państwa członkowskiego. Na mocy rozporządzenia finansowego Komisja musi badać obszary, w których utrzymuje się wysoki poziom błędów, a następnie identyfikować wady systemów kontroli, analizować koszty i korzyści wynikające z zastosowania ewentualnych środków naprawczych oraz podejmować lub proponować odpowiednie działania służące uproszczeniu i ulepszeniu systemów kontroli, a także przeformułowaniu programów lub systemów realizacji, z chwilą gdy dostępne stają się stosowne dane.

W tym względzie Trybunał kładzie nacisk na ocenę wiarygodności informacji i gwarancji dostarczanych przez Komisję na podstawie ram kontroli wewnętrznej, których skuteczność zależy przede wszystkim od jakości systemów państw członkowskich. Trybunał musi zintensyfikować proces oceny prac Komisji poświęconych kwestii ścisłości danych przekazywanych przez państwa członkowskie i zapewnić Komisji CONT więcej istotnych informacji o pierwotnych przyczynach błędów i o konkretnych działaniach dotyczących sposobów zaradzenia stwierdzonym niedociągnięciom (w postaci zaleceń z kontroli i planów ich wdrażania, w których Komisja przedstawiałaby działania mające poprawić zapobiegawcze i naprawcze funkcje systemów nadzoru i kontroli). Ponadto Trybunał będzie kontynuował prace nad oceną skuteczności Eurostatu co do sposobu gromadzenia danych w państwach członkowskich oraz zapewnienia wysokiej jakości wiarygodnych statystyk w celu wspierania podejmowania świadomych decyzji w poszczególnych obszarach polityki UE.

Inne zagadnienia

19. Czy wycofa Pan swoją kandydaturę na członka Trybunału, jeśli opinia Parlamentu w sprawie Pana powołania będzie nieprzychylna?

Moja nominacja na członka Trybunału Obrachunkowego była zgodna z demokratyczną i przejrzystą procedurą, której etapami były: (jednogłośnie) nominacja przez koalicyjny rząd Republiki Litewskiej, zgoda prezydenta Republiki i wreszcie zatwierdzenie większością głosów w wyniku głosowania w Parlamencie Republiki Litewskiej. Jestem przekonany, że procedura ta zagwarantowała w szczególności moją niezależność od wszelkich nacisków politycznych z mojego kraju.

Wierzę, że konstruktywna i szczerą współpracą z Parlamentem Europejskim ma dla członka Trybunału Obrachunkowego niezwykle znaczenie. Dlatego też gdyby opinia Parlamentu była negatywna wobec kandydata, sprawne współdziałanie takiego członka z Parlamentem i jego komisjami – jeżeli do mianowania mimo wszystko by doszło – mogłoby być znacznie utrudnione.

Co ważniejsze jednak – wierzę, że Europejski Trybunał Obrachunkowy jako instytucja musi również dysponować jasną legitymacją demokratyczną, która może być znacznie większa,

jeżeli Parlament Europejski, wybierany bezpośrednio przez obywateli europejskich przedstawi pozytywną opinię w sprawie mianowania członków Trybunału. Zatem jeśli Parlament Europejski zgłosi poważne zastrzeżenia do mojej kandydatury na członka Trybunału Obrachunkowego, zwrócę się do mojego rządu z wnioskiem o wycofanie mojej kandydatury.

Wierzę, że zasługuję na zaufanie Parlamentu Europejskiego i będę lojalnie pełnić moją funkcję w Europejskim Trybunale Obrachunkowym. Dlatego mam nadzieję, że Parlament wyda na temat mojej kandydatury pozytywną opinię.

**WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO
W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

Data przyjęcia	23.5.2016
Wynik głosowania końcowego	+: 16 -: 3 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Nedzhmi Ali, Inés Ayala Sender, Zigmantas Balčytis, Ryszard Czarnecki, Martina Dlabajová, Luke Ming Flanagan, Ingeborg Gräßle, Georgi Pirinski, Claudia Schmidt, Bart Staes, Derek Vaughan, Tomáš Zdechovský
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Brian Hayes, Benedek Jávor, Marian-Jean Marinescu, Julia Pitera, Miroslav Poche, Patricija Šulin
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Daniela Aiuto, Claudiu Ciprian Tănăsescu